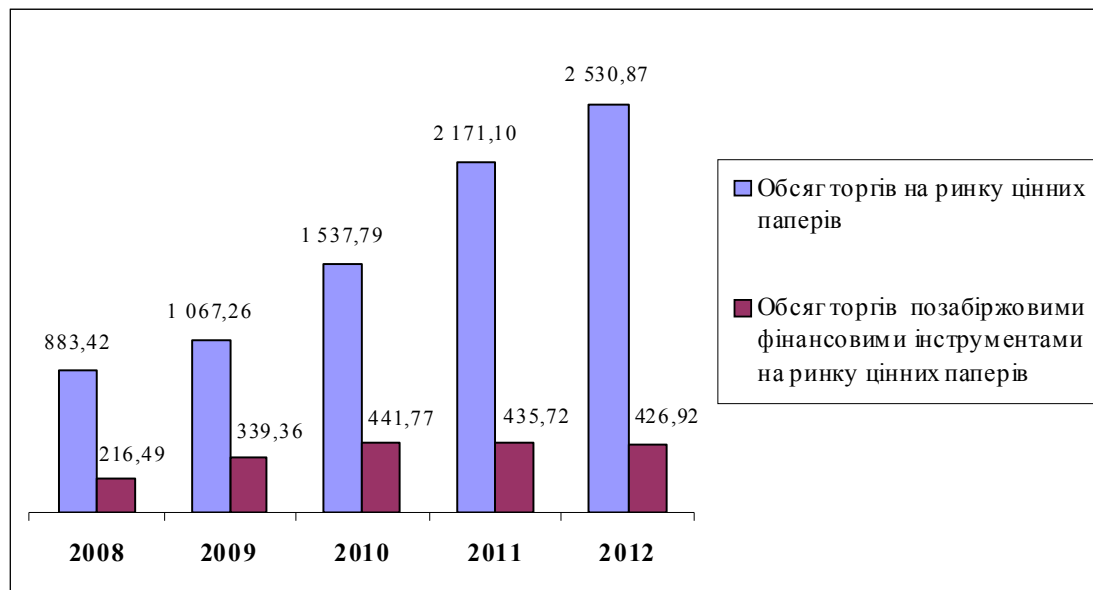

Обіг позабіржових фінансових інструментів на ринку цінних паперів

У 2012 році обсяг торгів позабіржовими фінансовими інструментами на ринку цінних паперів становив 426,92 млрд грн та дещо зменшився порівняно з 2011 роком (діаграма 54).

Діаграма 54. Обсяг торгів позабіржовими фінансовими інструментами на ринку цінних паперів у 2008 - 2012 роках, млрд грн

Серед позабіржових фінансових інструментів найбільша частка обсягу торгів припадає на векселі, що свідчить про зростання їх значення як засобу розрахунків. Так, питома вага операцій з векселями становила 16,28 % від загального обсягу торгів на ринку цінних паперів (таблиця 35).

Таблиця 35

Структура обсягів торгів позабіржовими фінансовими інструментами на ринку цінних паперів у 2008 - 2012 роках, млрд грн

Вид фінансового інструменту	2010	2011	2012
Вексель	316,11 20,56 %	358,28 16,50 %	412,08 16,28 %
Ощадні (депозитні) сертифікати	124,89 8,12 %	76,72 3,53 %	13,59 0,54 %
Заставні цінні папери	0,51 0,03 %	0,65 0,03 %	1,24 0,05 %
Іпотечні цінні папери	0,26 0,02 %	0,07 0,00 %	0 0,00 %
Загальний обсяг торгів на ринку цінних паперів	1 537,79	2 171,10	2 530,87

ОСНОВНІ ПОКАЗНИКИ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ ФОНДОВОГО РИНКУ

Депозитарна діяльність провадиться учасниками фондового ринку відповідно до законодавства про депозитарну систему України. Зауважимо, що на кінець 2012 року регулятором видано дві ліцензії на здійснення депозитарної діяльності депозитарію цінних паперів - ПАТ «Національний депозитарій України» (ПАТ «НДУ») та ПрАТ «Всеукраїнський депозитарій цінних паперів» (ПрАТ «ВДЦП»).

Станом на 31.12.2012 року депозитарії цінних паперів обліковували 1 336 цінних паперів, випуски яких зареєстровані у документарній формі існування, на рахунках у зберігачів цінних паперів знаходилось 65 016,73

млн шт. таких цінних паперів. У той же час, у бездокументарній формі існування депозитарії обліковували 13 398 цінних паперів, а на рахунках у зберігачів знаходилось 3 186 233,35 млн шт. таких цінних паперів. Загалом, деякі кількісні показники депозитарної діяльності наведено в таблиці 36.

Таблиця 36

Деякі кількісні показники депозитарної діяльності у 2009 - 2012 роках

Показники	Назва депозитарію	станом на 31.12.2009	станом на 31.12.2010	станом на 31.12.2011	станом на 31.12.2012
Кількість знерухомлених цінних паперів, випуски яких зареєстровані у документарній формі, що обслуговуються у депозитаріях (млн. шт.)	ПрАТ «ВДЦП»	372 597	302 236	109 803	54 879
	ПАТ «НДУ»	6 390	24 928	27 433	10 137
Кількість випусків цінних паперів, зареєстрованих у документарній формі існування, цінні папери яких знерухомлени та обслуговуються депозитаріями (шт.)	ПрАТ «ВДЦП»	3 903	2 793	1 611	1 301
	ПАТ «НДУ»	22	77	54	35
Кількість цінних паперів, випуски яких зареєстровані у бездокументарній формі існування, що обслуговуються у депозитаріях (млн. шт.)	ПрАТ «ВДЦП»	1 006 951	1 763 140	2 144 669	2 222 749
	ПАТ «НДУ»	13 294	86 203	270 549	963 484
Кількість випусків цінних паперів, зареєстрованих у бездокументарній формі існування, цінні папери яких обслуговуються депозитаріями (шт.)	ПрАТ «ВДЦП»	4 576	6 258	8 055	8 436
	ПАТ «НДУ»	209	2 136	4 234	4 962

Показники депозитарної діяльності, наведені в таблиці 37, свідчать про постійне збільшення кількості рахунків у цінних паперах - як зберігачів, так і власне емітентів, що обслуговуються депозитаріями, а також зростання кількості цінних паперів на цих рахунках. Це є підтвердженням загальної тенденції покращення кількісних і якісних показників депозитарної складової вітчизняного фондового ринку.

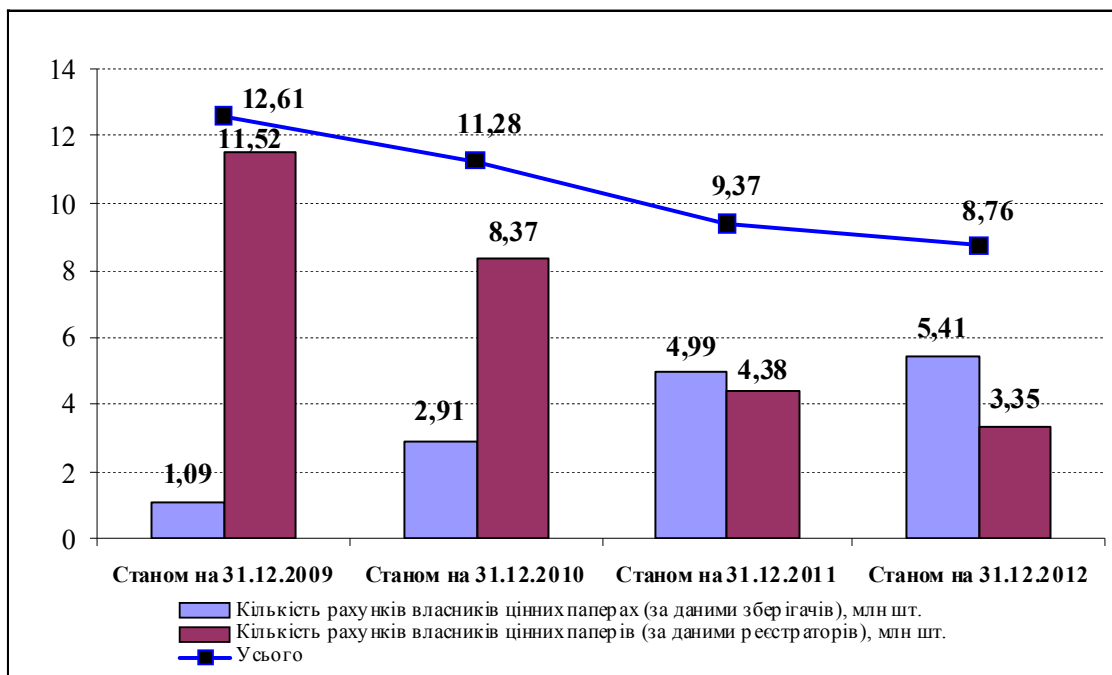
Таблиця 37

Адміністративні операції, здійснені депозитаріями цінних паперів у 2008 - 2012 роках

Вид адміністративних операцій	Назва депозитарію	2008	2009	2010	2011	2012
Відкрито рахунків: зберігачів цінних паперів, шт.	МФС -ВДЦП*	265	303	379	410	407
	НДУ	59	122	259	296	326
Відкрито рахунків: емітентів цінних паперів, шт.	МФС -ВДЦП	3 062	3 261	4 910	6 221	6 366
	НДУ	55	118	2 217	4 108	4 724

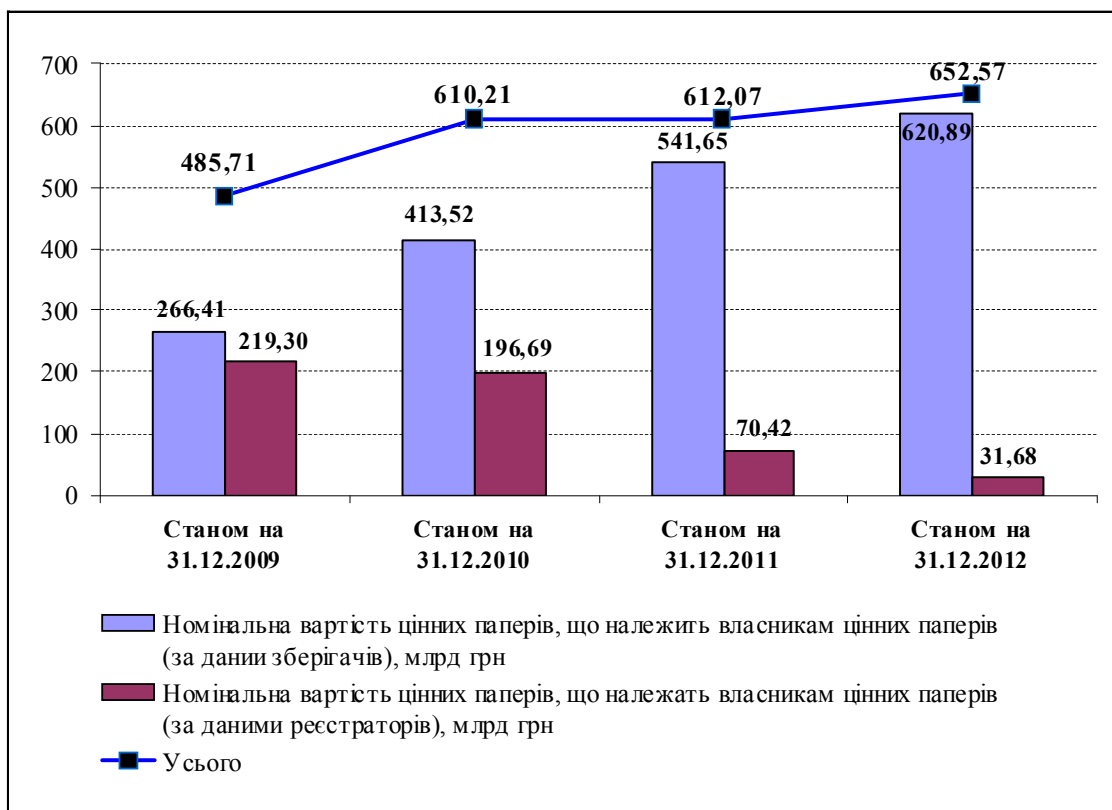
Сумарна кількість рахунків власників цінних паперах за даними зберігачів та реєстраторів у 2012 році склала 8,76 млн шт., що продовжило тренд до поступового їх зменшення. Варто зазначити, що кількість рахунків власників цінних паперах за даними зберігачів збільшилася на 8,42 %, сягнувши позначки у 5,41 млн шт. (4,99 млн шт. у 2011 році), разом з цим зменшилася кількість рахунків власників цінних паперів на 30,75 % (або на 1,01 млн шт. в абсолютному вираженні, за даними реєстраторів) (діаграма 55). Загальний тренд зменшення кількості таких рахунків у реєстраторів свідчить про результати процесу дематеріалізації акцій.

* З 2009 року ПрАТ «ВДЦП» є правонаступником ВАТ «МФС»

Діаграма 55. Кількість рахунків власників цінних паперів (за даними зберігачів та реєстраторів)

Протягом останніх трьох років простежується тенденція збільшення сумарної номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам цінних паперів. Сумарний обсяг номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам цінних паперів, за даними зберігачів та реєстраторів, на кінець 2012 року дорівнював 652,57 млрд грн., що більше на 6,62 % даного показника у 2011 році (діаграма 56).

Діаграма 56. Номінальна вартість цінних паперів, які належать власникам цінних паперів (за даними зберігачів та реєстраторів), млрд грн

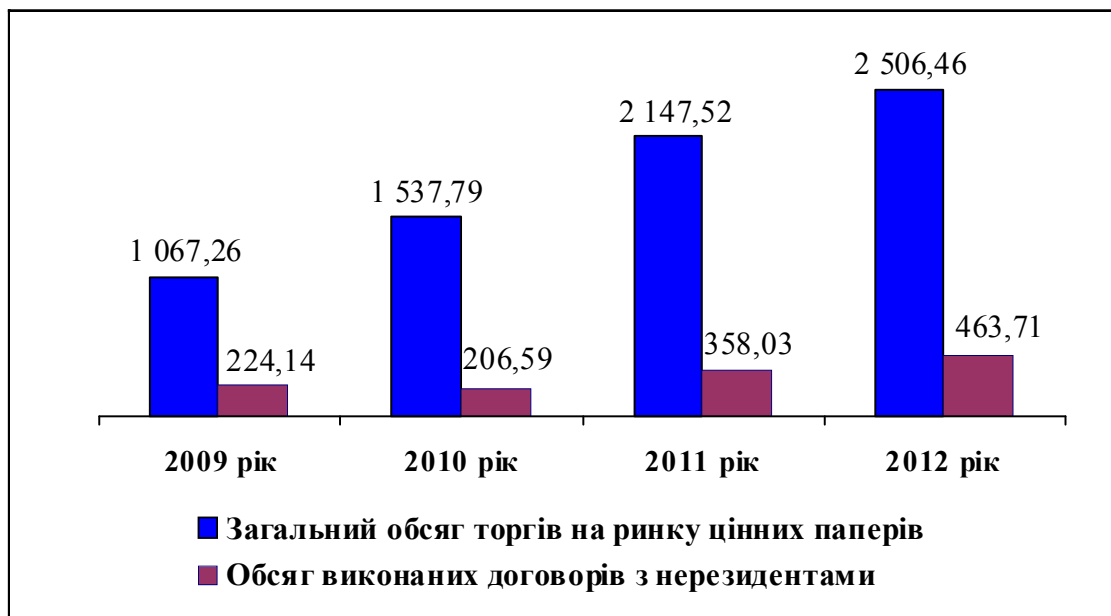
Збільшення сумарної номінальної вартості цінних паперів, що належать власникам цінних паперів, відбулося за рахунок збільшення обсягу цінних паперів у бездокументарній формі існування та зменшення у документарній. Разом з цим, зріс обсяг номінальної вартості цінних паперів у власників цінних паперів: на 14,63 % порівняно з 2011 роком (за даними зберігачів), та відповідно зменшився у 2,2 рази обсяг номінальної вартості цінних паперів у власників цінних паперів (за даними реєстраторів).

МОНІТОРИНГ РУХУ ІНВЕСТИЦІЙ В УКРАЇНУ ТА ЗА ЇЇ МЕЖІ ЧЕРЕЗ ФОНДОВИЙ РИНОК

Фондовий ринок забезпечує рух капіталу шляхом обігу різноманітних видів цінних паперів та їх похідних. Саме через механізми фондового ринку формуються пропозиція і попит на інвестиційні ресурси, відбувається їх акумуляція та перерозподіл з метою економічного зростання.

Завдяки інтеграційним процесам, які відбуваються у світі, значно збільшується обсяг торгівлі цінними паперами, розширюється їх спектр, більш раціонально використовується капітал, і, таким чином, розширюються обсяги залучених інвестицій у вітчизняну економіку.

У 2012 році обсяг виконаних договорів торговцями цінних паперів зріс на 16,71 % у порівнянні з 2011 роком і склав 2 506,46 млрд грн. Обсяг виконаних договорів торговцями цінних паперів з нерезидентами у 2012 році становив 463,71 млрд грн (діаграма 58).

Діаграма 58. Обсяг виконаних договорів торговцями цінних паперів у порівнянні з обсягом виконаних договорів з нерезидентами у 2009 - 2012 роках, млрд грн.

У 2012 році частка операцій на фондовому ринку за участю резидентів склала понад 81,50 %, а за участю нерезидентів - 18,50 %, разом з тим частка операцій з нерезидентами у загальному обсязі торгів на ринку цінних паперів збільшилась з 16,67 % у 2011 році до 18,50 % у 2012 році, що є свідченням поглиблення інтеграції національного фондового ринку у світовий ринок капіталу (діаграма 59).

Протягом останніх років спостерігалась тенденція до істотного збільшення обсягу виконаних договорів на ринку цінних паперів за участю нерезидентів саме в останній чверті року (діаграма 60).